

**ieders
stem
telt**
14.10.2012

15

PRIORITEITEN VOOR STAD GENT EN OCMW GENT

**WONEN ALS TOPPRIORITEIT VOOR
DE VOLGENDE LOKALE LEGISLATUUR**

**Gezamenlijke prioriteitennota
gemeente- en provincieraadsverkiezingen
14 oktober 2012**

Samenlevingsopbouw Gent in samenwerking met
Beweging van Mensen met Laag Inkomen en Kinderen vzw,
Buurtdiensten Gent-Noord vzw, CAW Gent— Eeklo, Centrum
voor basiseducatie vzw – Leerpunt Gent-Meetjesland-Leieland,
vzw De SLOEP, Dienst Straathoekwerk, Intercultureel Netwerk
Gent vzw, vzw JONG, KRAS vzw,
vzw SIVI, Victoria Deluxe, VOEM vzw.

1014 mensen uit maatschappelijk kwetsbare
groepen brachten hun stem uit!
Zij stelden deze prioriteitennota samen.
Zij vragen ook uw solidaire steun.
Onderteken op
www.samenlevingsopbouwgent.be

IEDERS STEM TELT!

MAATSCHAPPELIJK KWETSBARE GROEPEN MENGEN ZICH IN HET LOKALE VERKIEZINGSDEBAT

Voldoende inkomen, een dak boven het hoofd, de energiefactuur, dokterskosten, de dienstverlening van het OCMW, de schoolrekening van de kinderen, redelijke toegangsprijzen voor cultuurevenementen, taallessen voor anderstaligen... Dat zijn de bekommernissen en noden van mensen en gezinnen die het moeilijk hebben in onze samenleving.

Stem van maatschappelijk kwetsbaren

In verkiezingscampagnes verdwijnen sociale thema's makkelijk naar de achtergrond. De thema's waar mensen in moeilijkheden echt van wakker liggen, zijn soms ver te zoeken in de verkiezingsprogramma's.

Het project 'Ieders stem telt' brengt daar verandering in. Doelgroepen van Samenlevingsopbouw Gent en van partnerorganisaties mengen zich uitdrukkelijk in het lokale verkiezingsdebat. Zij plaatsen sociale thema's en de noden van maatschappelijk kwetsbare groepen op de politieke agenda.

Prioriteitennota voor Gent

Samenlevingsopbouw Gent heeft samen met haar partners meer dan 1000 maatschappelijk kwetsbare personen bevroegd. Elk van hen heeft zijn/haar mening gegeven over wat nodig is om menswaardig te leven en over hoe lokale en provinciale besturen hier aan kunnen bijdragen. De resultaten hiervan zijn verzameld, gewikt, gewogen en gebundeld in een prioriteitennota op maat van Gent.

Lobbywerk

Vanaf februari zal Samenlevingsopbouw Gent gesprekken voeren met de lokale beleidsmakers om de prioriteiten van maatschappelijk kwetsbare groepen op de politieke agenda te krijgen. Aan de lokale politieke partijen de vraag om kleur te bekennen! Hoe kan/wil een partij de beleidsaanbevelingen vertalen in concrete engagementen?

Sociale stemtest

Begin september lanceert de sector Samenlevingsopbouw ook een sociale stemtest. De inhoudelijke prioriteiten die maatschappelijk kwetsbare groepen naar voor schoven, vormen vanzelfsprekend de inhoudelijke basis voor deze sociale stemtest. De stemtest nodigt iedereen uit het eigen standpunt over sociale thema's af te toetsen aan dat van de verschillende politieke partijen. Deze stemtest is online vanaf 1 september 2012 op www.socialestemtest.be.

In debat met politici

Op 3 oktober 2012 vindt in de Vooruit een groot politiek debat plaats. Hierbij gaan mensen uit de projecten van Samenlevingsopbouw en doelgroepen van partnerorganisaties in debat met lokale politici en lijsttrekkers. Ze willen horen hoe de politieke partijen denken over de sociale beleidsprioriteiten die kwetsbare groepen naar voor schuiven.

Samen aan de slag met het beleid

Na 14 oktober 2012 begint het echte politieke werk: lokale beleidsmakers aanporren tot kordaat sociaal beleid. Want lokale besturen kunnen écht wel het dagelijks leven verbeteren voor mensen en gezinnen die het moeilijk hebben in hun stad of gemeente.

WIKKEN EN WEGEN

12 partnerorganisaties

In Gent gingen 12 organisaties met Samenlevingsopbouw aan de slag om het project '2012. Ieders stem telt!' mee vorm te geven. Elk van de organisaties werkt met mensen die het moeilijk hebben in onze samenleving.

- Beweging van Mensen met Laag Inkomen en Kinderen vzw
- Buurtdiensten Gent—Noord vzw
- CAW Gent – Eeklo
- Centrum voor basiseducatie vzw – Leerpunt Gent-Meetjesland-Leieland vzw De SLOEP
- Dienst Straathoekwerk
- Intercultureel Netwerk Gent vzw vzw JONG
- KRAS vzw
- vzw SIVI
- Victoria Deluxe
- VOEM vzw

Participatiemethodieken

Geen actie zonder participatie! In totaal werden 1014 mensen bevroegd over wat zij belangrijk vinden voor de komende verkiezingen. In alle windstreken van Gent werd gestemd. Van de Muide tot in Nieuw Gent, van de Brugse Poort tot in Sint-Amandsberg. Heel diverse doelgroepen namen deel: jong, oud, autochtoon, allochtoon, mensen zonder papieren, ... Verschillende methodieken werden gebruikt om zoveel mogelijk mensen te betrekken.

• Naar de stembus

Mensen konden hun voorkeur uitbrengen aan de hand van een stemformulier. 35 stellingen, verdeeld over 8 thema's werden voorgesteld. Het stemformulier was beschikbaar in 9 talen. Officiële stemhokjes, stembussen en stempotloden waren aanwezig om de link met de echte verkiezingen zo goed mogelijk te maken. 821 mensen brachten hun stem uit via het stemformulier.

• Groepsgesprekken en individuele gesprekken

193 mensen werden bevroegd in groep of individueel. Ook hier werden verschillende methodieken gebruikt om te polsen naar de mening van mensen: focusgroepen, café-dialoog, prioriteitenspel, ...

15 PRIORITEITEN VOOR GENT

- 1/ KORDATE AANPAK VAN DISCRIMINATIE OP DE HUURMARKT
- 2/ 2000 EXTRA SOCIALE WONINGEN
- 3/ NEEN TEGEN LEEGSTAND EN VERKROTING
- 4/ 1 CENTRAAL INSCHRIJVINGSREGISTER SOCIAAL WONEN
- 5/ EIGENDOMSVERWERVING VOOR LAGE INKOMENS
- 6/ AANVULLENDE OCMW-STEUN VOOR ALLE INKOMENS ONDER DE BUDGETSTANDAARD
- 7/ STAD MATCHT MEER VOOR BETER WERK
- 8/ 1000 EXTRA JOBS IN DE SOCIALE ECONOMIE
- 9/ GOED ONDERSTEUNDE LEERKRACHTEN GARANDEREN MEER KANSEN VOOR ELKE LEERLING
- 10/ EEN BRUGFIGUUR VOOR ELKE SCHOOL, OOK IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS
- 11/ VRIJETIJDSPAS VOOR KANSENGROEPEN
- 12/ MENSEN MAKEN DE BUURT
- 13/ VOLDOENDE RUIM EN DIVERS AANBOD VAN TOLKEN EN VERTALERS
- 14/ NABIJE EN BESCHIKBARE DIENSTVERLENING VAN GENTSE ORGANISATIES EN DIENSTEN
- 15/ ONDERSTEUN PARTICIPATIE VAN SOCIALE HUURDERS

1. KORDATE AANPAK VAN DISCRIMINATIE OP DE HUURMARKT

PROBLEEM

De antidiscriminatiewet van 10 mei 2007 verbiedt discriminatie op grond van leeftijd, seksuele geaardheid, handicap, geloof of levensbeschouwing, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een fysieke of genetische eigenschap en sociale afkomst. Nochtans is discriminatie op de private huurmarkt een helaas veel voorkomend fenomeen. Een verhuurder is in beginsel vrij om te kiezen met wie hij een huurcontract afsluit. Toch is die vrijheid niet absoluut: de verhuurder mag zich immers niet laten leiden door discriminerende motieven. Nochtans zijn gevallen van manifeste discriminatie van kandidaat-huurders – bijvoorbeeld omwille van seksuele geaardheid of etnische achtergrond – schering en inslag. Nog vaker voorkomend is discriminatie van kandidaat-huurders op basis van vermogen: zo worden bijvoorbeeld leefloners, alleenstaanden met kinderen en andere kwetsbare bevolkingsgroepen door vele verhuurders en/of immokantoren systematisch geweigerd, zelfs als het huurwoningen met een lage huurprijs (€ 300 à € 400) betreft waar zich in wezen geen betalingsprobleem stelt. Idem wanneer verhuurders en/of immokantoren merken dat de kandidaat-huurder een beroep doet op een OCMW-waarborg. Ook wettelijke bepalingen worden door verhuurders en/of immokantoren vaak niet nageleefd of omzeild. Denk maar aan de huurwaarborgregeling, de verplichte affichering van de huurprijs en de gemeenschappelijke lasten in geval van te huur stelling. Of aan de zeer uitgebreide inlichtingenfiches die verhuurders en/of immokantoren hanteren: deze bevatten discriminatiegevoelige inlichtingen en overschrijden ruimschoots de grenzen van de privacywetgeving. Het recht op wonen van maatschappelijk kwetsbare¹ bevolkingsgroepen komt mede door dergelijke vormen van discriminatie en niet-naleving van wettelijke bepalingen ernstig in het gedrang.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Stad Gent en Provincie Oost-Vlaanderen voeren – zowel via controle en sanctionering als via vorming en sensibilisering van private verhuurders en immokantoren – de strijd op tegen discriminatie van maatschappelijk kwetsbare gezinnen op de private huurmarkt. Daartoe optimaliseert het lokaal bestuur ook de eigen OCMW-waarborg en gaat ze op zoek naar alternatieven.

CONCREET

De federale wetgever bepaalde in 2007 dat in geval van te huur stelling verhuurders verplicht zijn de gevraagde huurprijs en gemeenschappelijke lasten te vermelden (zo kan o.m. voorkomen worden dat verhuurders hogere huurprijzen voorwenden ten aanzien van door hen ongewenste kandidaat-huurders). Opdat deze wettelijke bepaling uitvoerbaar zou zijn dienen steden en gemeenten een politiereglement op te stellen, met administratieve boetes voor wie dit nalaat. De stad Gent heeft een dergelijk reglement ingevoerd en doet ook controles op de aangebrachte afficheringen. Ook andere inbreuken tegen bestaande regelgeving (onrechtmatige commissielonen ten voordele van immokantoren bij verhuur, overdreven kosten voor plaatsbeschrijvingen die bovendien eenzijdig aan de huurder worden doorgerekend enz.) kunnen voorwerp vormen van dit politiereglement.

Een lokaal en/of regionaal meldpunt discriminatie kan soelaas bieden voor kandidaat-huurders die gediscrimineerd worden. Zeker indien de werking ervan niet enkel reactief (onderzoeken van klachten), maar ook proactief is. Bij dat laatste denken we o.m. aan:

- o Het actief opsporen van discriminatie op de private huurmarkt door zowel gerichte als steekproefcontroles.
- o Positieve en sensibiliserende acties gericht op verhuurders en immokantoren om hen te wijzen op wettelijke bepalingen, denk maar aan de verplichte huurprijsaaffichering of aan de wettelijke regeling omtrent huurwaarborgen.
- o Sensibiliserende acties gericht op kandidaat-huurders om hen te wijzen op hun rechten.
- o Het afsluiten van een gelijke behandelingsprotocol.

Om te garanderen dat de waarborg geen drempel vormt voor het huren van een kwalitatieve woning kan de Stad Gent of het OCMW Gent een aantal concrete initiatieven nemen:

- o Een lokaal huurwaarborgfonds oprichten waar kwetsbare bewoners een terug te betalen huurwaarborg voorgeschoten krijgen (cfr. huurwaarborgfonds Sint-Niklaas).
- o Immokantoren een engagement laten opnemen om zich te houden aan de geest van de wet die een waarborg voorziet van 2 maand huishuur; daarmee zou dan worden afgezien van waarborgregelingen als de Korfinawaarborg.
- o De OCMW-waarborg sneller ter beschikking stellen en in een gelijke behandelingsprotocol opnemen dat immokantoren een OCMW-waarborg niet zullen weigeren, (of alternatieven uitwerken voor de OCMW-waarborg zodat verhuurders niet kunnen achterhalen dat de waarborg een OCMW-herkomst heeft. Dit laatste kan bijvoorbeeld door de waarborg cash ter beschikking te stellen van de kandidaat-huurder en een sluitende terugbetalingsregeling uit te werken.)

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Katrien Boone
katrien.boone@samenlevingsopbouw.be
09 223 95 15

¹ Men is 'maatschappelijk kwetsbaar' wanneer men in zijn contact met de maatschappelijke instellingen telkens weer te maken krijgt met de controlerende en sanctionerende aspecten ervan en minder geniet van het positieve aanbod. (Vettenburg6, 1988).

De kans op maatschappelijke kwetsbaarheid ligt in de structurele positie van de bevolkingsgroep, namelijk het behoren tot de lagere sociale klasse. Kenmerkend voor deze klasse is het gebrek aan gezag om hun eigen cultuur te laten opnemen en valoriseren in de maatschappelijke erkende cultuur. Dit betekent dat hun belangen niet verdedigd worden, dat er minder aan hun specifieke noden en behoeften tegemoet gekomen wordt en dat zij zich ook niet kunnen weren tegen de negatieve stereotypen die er over hen bestaan. Dit culturele accent van maatschappelijke kwetsbaarheid is essentieel. Het verklaart waarom maatschappelijk kwetsbaren het moeilijk hebben om de maatschappelijke instellingen aan te wenden voor de vermindering van de ongelijkheid. Met als gevolg dat zij eigen oplossingsstrategieën gaan ontwikkelen om aan hun kwetsbare situatie het hoofd te bieden. (Uit De Marge7, 2001)
Maatschappelijke kwetsbaarheid wijst dus op een interactie en op een cumulatief proces.

Vettenburg, N. (1988). Schoolervaringen, delinquentie en maatschappelijk kwetsbaarheid. Een theoretisch en empirisch onderzoek in het beroepsonderwijs. In opdracht van de minister van onderwijs. Kath. Univ. Leuven, pp. 247

2. 2000 EXTRA SOCIALE WONINGEN

PROBLEEM

Een sociale woning biedt de beste woonzekerheid voor mensen met een laag inkomen. Daarom zet de Vlaamse overheid zwaar in op een inhaalbeweging van sociale woningbouw via het decreet grond- en pandenbeleid van 27 maart 2009. Op dit moment zijn er nog te veel mensen die lang op een sociale woning moeten wachten. Een uitbreiding van 45.000 sociale huurwoningen tussen 2009 en 2020 wordt in het vooruitzicht gesteld. Dit zal ongetwijfeld de druk op de wachtlijsten doen afnemen. Met het decreet grond- en pandenbeleid wordt aan verkavelings- en bouwprojecten van zekere omvang een norm m.b.t. de realisatie van een sociaal woonaanbod opgelegd. Deze norm wordt vertaald in een sociale last, verbonden aan de vergunning. Hierdoor is de bouwheer verplicht om handelingen te stellen zodat een sociaal woonaanbod verwezenlijkt wordt dat in de lijn ligt met het op het verkavelings- of bouwproject toepasselijk percentage. Het bindend sociaal objectief wordt per gemeente vorm gegeven. Op gepaste tijden wordt de voortgang van de realisatie van het bindend sociaal objectief gemeten. Deze voortgangstoets maakt op haar beurt integraal deel uit van de monitoring van het bindend sociaal objectief dat structureel georganiseerd wordt. Deze regelgeving vergt heel wat inspanningen van de lokale besturen in het bijzonder van de dienst Ruimtelijke ordening en Huisvesting. Heel wat kleinere gemeenten beschikken niet altijd over een huisvestingsambtenaar en stedenbouwkundige ambtenaren zijn vaak al overvraagd. Een versterking van de regierol van de lokale besturen is aangewezen, zodat ze meer hefboomen krijgen om samen met de sociale huisvestingsmaatschappijen en andere partners tot oplossingen te komen. De Stad Gent is in Vlaanderen goed geplaatst om hier een voorbeeldrol in op te nemen.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Stad Gent investeert de volgende legislatuur in 2000 extra sociale woningen. Stad Gent investeert in een participatief tot stand gekomen woonmonitor. Deze brengt de woonnoden van maatschappelijk kwetsbare groepen in kaart. Hoeveel bijkomende sociale woningen zijn er nodig? Wat is de optimale verhouding tussen sociale huur-en koopwoningen? Aan welke types van woningen is er behoefte?

CONCREET

Stad Gent bereikt het sociaal objectief van 9% reeds (zoals beschreven in het decreet rond Grond- en Pandenbeleid). De vorige legislatuur verbond het bestuur zich er toch toe om 2000 extra sociale woningen te realiseren. Dit streefdoel is niet gehaald. We pleiten dat het volgend bestuur dit terug opneemt, gezien de grote nood. Gent beschikt ongeveer over 14500 sociale huurwoningen. Dat is nog altijd te weinig. Hele groepen mensen die in aanmerking komen voor sociale huisvesting hebben er absoluut geen toegang toe. En de wachtlijsten lopen langer op: zo is de gemiddelde wachttijd in de afgelopen periode gestegen van 20 tot 27 maanden. Uit een recent rapport van de Vlaamse Woonraad² blijkt overduidelijk dat het verstrekken van sociale huurwoningen hoofdzakelijk toegekend wordt aan de laagste inkomensgroepen en er het effectiefst is.

In die zin blijft de realisatie van meer sociale huurwoningen absoluut prioriteit nummer 1 van elk sociaal woonbeleid.

Bij realisatie van nieuwe projecten ziet het stadsbestuur er tevens op toe dat er voldoende faciliteiten uitgebouwd zijn (groen, spel, ontmoeting,...)

De stad Gent heeft aanzienlijke beleidsruimte op vlak van typologie en ruimtelijke planning van de te realiseren sociale woningen alsook van het te voeren doelgroepenbeleid. Deze zaken worden in overleg met de relevante woonactoren vastgelegd en de lokale beleidsvisie wordt gestoffeerd met objectieve gegevens zoals wachtlijsten sociale verhuurders, OCMW-ervaring, demografische statistieken enz. (woonmonitor).

We pleiten ervoor dat de Stad Gent het initiatief neemt om de opmaak van de woonmonitor op een participatieve manier uit te voeren. Een participatief tot stand gekomen woonmonitor brengt de woonnoden van maatschappelijk kwetsbare groepen in kaart. Hoeveel bijkomende sociale woningen zijn er nodig? Wat is de optimale verhouding tussen sociale huur- en koopwoningen? Aan welke types van woningen is er behoefte?

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Patrice De Meyer
patrice.de.meyer@samenlevingsopbouw.be
0473 76 36 61

² Vlaamse woonraad; wonen en armoede. Aanbevelingen voor een woonbeleid gericht op het tegengaan van armoede en sociale uitsluiting. Advies, 28 april 2011.

3. NEEN TEGEN LEEGSTAND EN VERKROTING

PROBLEEM

Er is veel leegstand op de private huurmarkt. Soms zijn er speculanten die leegstaande huizen niet onderhouden en laten verkrotten om financiële redenen. Dit wekt frustraties op bij mensen die een woning zoeken. De stad heeft als taak te zoeken naar alternatieven voor de leegstand op zowel de sociale als de private markt. De regelgeving omtrent sociaal beheer moet vereenvoudigd worden, zodat dit wooninstrument ook echt kan worden toegepast. Lange leegstand in sociale huisvesting zonder duidelijke redenen is gezien de wachtlijsten onaanvaardbaar. De SHM's moeten hierover een opener beleid voeren. Het principe dat eigenaars in staat stelt hun leegstaande woningen of panden te laten bewonen, moet door de stad verder onderzocht worden. Indien de stad of sociale huisvestingsmaatschappijen hiervan gebruik zouden maken, kunnen zij zelf nog extra criteria opstellen om tegemoet te komen aan de specifieke woonnoden van maatschappelijk kwetsbare groepen. Vele stadsgebouwen en woningen in de sociale huisvesting die nu al jaren leegstaan, moeten terug op de woningmarkt gebracht worden.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Stad Gent voert de strijd op tegen leegstand en verkrotting. Enerzijds door een forse verhoging van boetes op leegstand en verkrotting, anderzijds door het toepassen van bestaande instrumenten als het sociaal beheersrecht en het voorkeurecht. Sociale Verhuurkantoren krijgen meer middelen voor de prospectie van leegstand en verkrotting en voor de renovatie van deze woningen waardoor kwalitatieve en betaalbare huurwoningen gecreëerd worden voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen.

CONCREET

Het stadsbestuur moet actief optreden tegen verkrotting en leegstand. Het bestaan van grote wachtlijsten voor sociale huisvesting in de stad moet de druk opvoeren om ook op de private huurmarkt maatregelen te nemen die voorkomen en beletten dat woningen lang blijven leegstaan. Stad Gent mobiliseert hiervoor alle actoren die een bijdrage kunnen leveren om dit potentiële woonpatrimonium te ontsluiten voor lage inkomens.

Eén van de instrumenten die kunnen aangewend worden is het **sociaal beheersrecht**. Door gebruik te maken van het sociaal beheersrecht wordt men in de mogelijkheid gesteld om gedurende een periode van minimum negen jaar een woning te beheren, te verhuren of er werken in uit te voeren. Sociaal beheersrecht kan aangevraagd worden door de gemeente, het OCMW, de VMSW, sociale huisvestingsmaatschappijen, het Vlaams woningfonds en sociale verhuurkantoren. Zij kunnen dit recht laten gelden op conforme woningen op de lijst van leegstaande gebouwen en op woningen die al minstens één jaar als ongeschikt of onbewoonbaar staan geïnventariseerd, indien er geen bouwvergunning vereist is voor de noodzakelijke verbeteringswerken. Gaat het om werken die wel een bouwvergunning vereisen, dan bedraagt deze periode drie jaar.

Een ander instrument is het **voorkooprecht**. Het recht van voorkoop heeft tot doel de begunstigen ervan in staat te stellen bepaalde woningen en percelen, bestemd voor woningbouw te verwerven om die vervolgens aan te wenden om sociale huur- of koopwoningen of sociale kavels te realiseren. Begunstigen van het recht van voorkoop zijn de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, de Sociale Huisvestingsmaatschappijen binnen hun werkgebied, de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn op hun grondgebied.

In beide instrumenten hebben maatschappelijk kwetsbare groepen echter geen sterke voorrang. Daarom pleiten we voor meer middelen voor sociale verhuurkantoren opdat zij hier sterker van gebruik kunnen maken, maar vooral om verkenning te kunnen doen naar verkrotte en leegstaande panden die na eenvoudige – maar kwalitatief goede – renovatie (dus geen prestigeprojecten) vooral aangewend worden ten voordele van de zwakste groepen op de woningmarkt.

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Katrien Boone
katrien.boone@samenlevingsopbouw.be
09 223 95 15

4. ÉÉN CENTRAAL INSCHRIJVINGSREGISTER VOOR SOCIAAL WONEN

PROBLEEM

Drempels bij inschrijving:

Bij inschrijving in een SHM of een SVK moeten kandidaat-huurders bij diverse diensten of in eigen 'archief' tal van documenten verzamelen om hun kandidaat-dossier in orde te brengen. Sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen heel wat van die documenten opvragen via de Kruispuntbank (wat de 'planlast' bij die kandidaat-huurders vermindert), maar bij sociale verhuurkantoren is dat niet het geval. Dit impliceert dat heel wat mensen die zich wensen in te schrijven bij een sociale huisvestingsmaatschappij of zeker bij een sociaal verhuurkantoor een waslijst van documenten meekrijgen. Veel kwetsbaren kunnen de moed niet meer opbrengen of beschikken niet over de nodige vaardigheden en haken af als kandidaat-huurder. Sommige categorieën, denk aan gedetineerden beschikken vaak niet over de mogelijkheid diensten af te lopen of frequent te bellen.

Drempels bij de actualisatie van wachtlijsten:

Tweejaarlijks worden wachtlijsten bij sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren geactualiseerd. Daarbij worden dan ook weer een aantal documenten gevraagd zoals bvb. een recenter aanslagbiljet en de gezinssamenstelling. Het is een moment voor die maatschappijen om gezinnen die niet meer geïnteresseerd zijn of niet meer in aanmerking komen van die lijsten te schrappen. Helaas verdwijnen met die actualisatie ook gezinnen van de lijst die nog wel in aanmerking komen, geïnteresseerd zijn en wellicht zelfs grote nood hebben aan een sociale woning. Heel wat mensen zijn dan ook niet op de hoogte van die schrapping en dus ook niet van het feit dat ze zich opnieuw moeten inschrijven (met alle gevolgen van dien). Met de op til zijnde aanpassing van de huursubsidie is een degelijke actualisatie (en de zorg dat ze niet geschrapt worden) nog belangrijker voor die mensen.

De belangrijkste reden voor het verdwijnen van die lijst is het feit dat kwetsbare mensen om tal van redenen geregeld verhuizen en SHM/SVK dan dikwijls daarvan vergeten te verwittigen. SHM's zijn verplicht om het meest recente adres van kandidaat-huurders dan op te sporen via de kruispuntbank, maar SVK's kunnen dat niet. Hierdoor worden vaak mensen van de lijst geschrapt. Andere (beperkte categorie) betreft schrappingen doordat mensen hun documenten niet in orde brengen.

Om te verhelpen aan die problematiek zoeken sommige SHM's en SVK's al toenadering tot OCMW's en andere sociale diensten om mensen ertoe aan te zetten zeker te reageren op brieven m.b.t. de actualisatie en om mensen die intussen niet meer op 'het laatste gekende adres' wonen op te sporen.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Een centraal inschrijvingsregister:

Tijdens de volgende legislatuur wordt één centraal inschrijvingsregister (met één inschrijvingsdossier per kandidaat-huurder) tot stand gebracht voor zowel sociale huisvestingsmaatschappijen als sociale verhuurkantoren.

Methodische ondersteuning bij de inschrijving en actualisatie:

De centrale inschrijvingsdienst vraagt namens de kandidaat-huurder alle nodige documenten op en vult deze samen met hem of haar in

Door extra aandacht voor en methodische ondersteuning van kansengroepen wordt ongewilde uitval bij de tweejaarlijkse actualisatie herleid tot nul.

CONCREET

Het lokale bestuur brengt één centraal inschrijvingsregister (met één inschrijvingsdossier per kandidaat huurder) tot stand voor zowel de sociale huisvestingsmaatschappijen als de sociale verhuurkantoren.

In de wetgeving wordt nu de mogelijkheid voorzien dat indien de verhuurder een SHM is, zij op het ogenblik van de inschrijving aan de kandidaat-huurder de mogelijkheid biedt om zijn kandidatuur door de SHM te laten bezorgen aan de andere SHM die in de stad actief is.

In dit kader pleiten wij voor een algemene automatische toepassing van dit principe voor alle kandidaat-huurders en met uitbreiding naar het werkingsgebied van de sociale verhuurkantoren. De installatie van één centraal inschrijvingsregister zou de toepassing van dit principe wellicht meer kunnen faciliteren dan dat dit nu in de praktijk wordt toegepast.

Hierbij wordt uiteraard ook rekening gehouden met de voorkeursmogelijkheden van de kandidaat-huurder, zoals dit nu ook al wettelijk is vastgelegd. De centrale inschrijvingsdienst controleert samen met de kandidaat huurder de gegevens die verkregen worden via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid en vult samen met de kandidaat-huurder alle nodige documenten in die beantwoorden aan de gestelde inschrijvings- en toelatingsvoorwaarden.

Door extra aandacht voor en methodische ondersteuning van kansengroepen wordt ongewilde uitval bij de tweejaarlijkse lijstcontrole herleid tot nul. Dit kan door ingrepen in de procedure(s) (bv. toegang voor SVK's tot de woonstgegevens op de Kruispuntbank) en door een veralgemeende samenwerking tussen diensten.

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Patrice De Meyer
patrice.de.meyer@samenlevingsopbouw.be
0473 76 36 61

5. EIGENDOMSVERWERVING VOOR LAGE INKOMENS

PROBLEEM

Vele denkers zijn de voorbije eeuwen tot de conclusie gekomen dat privaat landeigendom – en dan vooral het speculeren met land – een belangrijke bron vormt van onrecht en uitsluiting. Al dan niet speculatieve waardestijging van grond vormt ook in Vlaanderen de voornaamste oorzaak van het feit dat gezinnen met lagere inkomens nog nauwelijks een eigen woning kunnen verwerven en dus veelal aangewezen zijn op de (te krappe) private en sociale huurmarkt.

Reeds decennialang worden in de Verenigde Staten – met aantoonbaar succes en op steeds ruimere schaal – huisvestingsprojecten ontwikkeld waarbij collectieve landeigendom en coöperatief beheer van woningen centraal staan: de zgn. Community Land Trusts (die overigens nooit actueler waren nu door de crisis tienduizenden Amerikaanse gezinnen hun huis zijn kwijtgeraakt).

Ook in Vlaanderen en Brussel vindt de idee van Community Land Trusts – die we verder als 'wooncoöperaties' zullen bestempelen – langzaam maar zeker ingang. De overtuiging groeit dat de steeds schaarsere grond die nu nog eigendom is van overheden, in de toekomst best ook collectief bezit blijft.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Stad Gent investeert in het onderzoeken van nieuwe woonmodellen die maatschappelijk kwetsbare groepen ondersteunen om tot eigendomsverwerving te komen (Community Land Trust of Gentse Wooncoöperatie).

CONCREET

Stad Gent neemt een voortrekkersrol in het realiseren van alternatieve woonvormen in Vlaanderen. Het concept Community Land Trust/wooncoöperatie wordt verder oplossingsgericht onderzocht en geïnitieerd. Zo schrijft Gent geschiedenis met een nieuw model 'sociale' woningbouw dat teruggaat op de wortels en idealen van de begindagen van de sociale huisvesting. Dergelijke wooncoöperaties maken het mogelijk om gezinnen met een laag inkomen (–80 % mediaan inkomen) toegang te geven tot een betaalbare woning, om vastgoedspeculatie te bestrijden en om projecten te ontwikkelen die heel de gemeenschap ten goede komen. Ze combineren daartoe volgende principes:

- Er is een scheiding tussen de eigendom van de grond en de eigendom van het gebouw. De wooncoöperatie (CLT) is altijd eigenaar van de grond. De woningen die er op gebouwd worden, worden eigendom van hun bewoners. Zij krijgen namelijk een eeuwig gebruiksrecht op hun huis. Zo krijgen ze dezelfde voordelen en verantwoordelijkheden als een gewone eigenaar: ze mogen hun huis verbouwen of verkopen, hun kinderen kunnen het later erven.
- Er is een tussenkomst in de aankoopprijs, die wordt teruggevraagd bij de herverkoop.
- De koper koopt de woning aan onder de marktprijs. Het verschil wordt bijgelegd door de wooncoöperatie. Wanneer de koper zijn woning later zou willen verkopen, verliest hij wel deze tussenkomst.
- Bij herverkoop van de woning ontvangt de wooncoöperatie het grootste gedeelte van de meerwaarde.
- De wooncoöperatie wordt evenwaardig bestuurd door de participanten, de buurtgemeenschap en overheden.

Toepassen van het model van Community Land Trust in een toekomstig stadsvernieuwingsproject Dampoort/Sint Amandsberg.

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Frank Vandepitte
frank.vandepitte@samenlevingsopbouw.be
09 223 95 15

SIVI vzw
Hanne-Lies De Coninck
woonproject@vzwsivi.be
09 2285611 of 0497 38 15 79

6. AANVULLENDE OCMW-STEUN VOOR ALLE INKOMENS ONDER DE BUDGETSTANDAARD

PROBLEEM

De meeste vervangingsinkomens – zowel in de sociale zekerheid (bv. werkloosheidsuitkering) als vanuit sociale bijstand (bv. leefloon) – zijn te laag om de eindjes aan elkaar te knopen. Ze blijven ook onder de Europese armoedegrens (die bepaald wordt op 60% van het mediaan inkomen van het land).³ Vermits bij een aanvraag tot vervangingsinkomen steeds middelen getoetst wordt (via een sociaal onderzoek vooraf dat nagaat of de persoon geen andere bronnen van inkomsten heeft of er gebruik kan van maken) verplicht de overheid mensen met een uitkering om in armoede te leven. Dit kan niet het objectief zijn van een overheid die het welzijn van zijn burgers ernstig neemt. Ook de OCMW's hebben de laatste jaren al bij verschillende gelegenheden verklaard dat het leefloon moet opgetrokken worden. Mensen kunnen er niet de noodzakelijke kosten voor het levensonderhoud van betalen. Voor noodzakelijke uitgaven zoals schoolkosten, energie en huur, moeten vaak schulden aangegaan worden. En kosten die niet onmiddellijk dringend zijn zoals voor gezondheid, hygiëne en soms zelfs verwarming, worden uitgesteld, met vaak een verergering van de situatie voor gevolg.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

De Stad Gent zorgt ervoor dat de dotatie aan het OCMW gegarandeerd blijft. Desnoods worden hiervoor de gemeentelijke opcentiemen verhoogd. Op deze wijze moet het OCMW van Gent in staat zijn om via de aanvullende steun de laagste inkomens op te trekken tot op het niveau van de wetenschappelijk gefundeerde budgetstandaard.

De aanvullende steun van OCMW Gent wordt ook voorzien voor andere groepen dan leefloongerechtigden met een (middelen getoetst) inkomen beneden de budgetstandaard: werklozen, gepensioneerden of mensen met een laag inkomen uit arbeid (zelfstandig of in dienstverband).

Concreet vragen we aan het stadsbestuur en het OCMW zich gezamenlijk te engageren in een nieuw bestuursakkoord voor een jaarlijkse overbrugging met 5% van de nu nog bestaande kloof. Op deze manier kan in de komende legislatuur deze doelstelling behaald worden.

CONCREET

Voor onze eisen i.v.m. het minimuminkomen baseren wij ons op het wetenschappelijke onderzoek dat de voorbije jaren op dit vlak gevoerd is om een budgetstandaard vast te leggen.

De budgetstandaard vertrekt van de vraag wat een gezin nodig heeft om te kunnen beantwoorden aan alle functies die de samenleving er van verwacht. De noden worden afzonderlijk nagegaan voor voeding, kleding, gezondheid, huisvesting, veiligheid, veilige kindertijd, rust en ontspanning, onderhouden van relaties, mobiliteit. Hierbij werd rekening gehouden zowel met de mening van mensen in armoede (via verenigingen waar armen het woord nemen en OCMW-cliëntengroepen) als van experts per thema. De resultaten worden opgesplitst volgens 16 gezinstypes, alleenstaanden en koppels, met en zonder kinderen, en volgens verschillende leeftijden van de kinderen.

De budgetstandaard is ontwikkeld mede op vraag van de OCMW's. Die kunnen het gebruiken in het bepalen van hun aanvullende steun. Finaal is ons objectief gericht op het verhogen van de vervangingsinkomens. Deze bevoegdheid ligt nu nog op federaal vlak, maar op gemeentelijk niveau kan OCMW Gent de budgetstandaard al gebruiken om via aanvullende steun het inkomen van leefloners op te trekken tot een toereikend niveau, d.w.z. "om een leven te leiden dat overeenstemt met de menselijke waardigheid" (deze uitdrukking ontleen we aan een beslissing op Europees niveau bekrachtigd door alle lidstaten in de Aanbeveling Actieve Inclusie).

Aan een dergelijke verhoging van het inkomen kan stapsgewijs gewerkt worden. Wij vragen aan het nieuw stadsbestuur en OCMW Gent in het nieuw bestuursakkoord op te nemen op welke manier ze van jaar tot jaar via de aanvullende bijstand het verschil tussen het leefloon en de budgetstandaard (afhankelijk van het gezinstype) gaan opdrijven. Het verschil bedraagt iets minder dan 30%. Het lijkt redelijk en haalbaar om dit in één legislatuur te overbruggen, m.a.w. een stijging per jaar met 5%. Indien noodzakelijk kunnen de gemeentelijke opcentiemen verhoogd worden zodat deze doelstelling voor alle inkomens onder de budgetstandaard kan gerealiseerd worden.

Indien men tegelijk bij de huidige federale onderhandelingen voor een nieuwe regering, wat het socio-economische luik betreft, dezelfde eis hanteert voor het verhogen van het leefloon, hoeft deze overbrugging niet volledig op kosten van de gemeenten te gebeuren. Eindobjectief is een gelijkschakeling van alle vervangingsinkomens met de budgetstandaard door de overheid die er voor bevoegd is.

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Ann-Sophie Hofman
ann-sophie.hofman@samenlevingsopbouw.be
09 223 95 15

³ De Europese armoedegrens voor een land wordt berekend door alle inkomens in een lijst onder mekaar te plaatsen; daarvan neemt men het middelste inkomen, de mediaan (niet het gemiddelde!) en schakelt dit gelijk met 100%; daarvan 60% nemen en je hebt de armoedegrens. Men spreekt ook over een "relatieve armoedegrens" omdat ze bepaald wordt in relatie tot alle inkomens van een bepaald land. De armoedegrens verschilt dus voor elke lidstaat van de Europese Unie.

7. STAD MATCHT MEER VOOR BETER WERK

PROBLEEM

De arbeidsmarktdynamiek is een bijzonder complex gegeven, maar één zaak is duidelijk: meer vacatures betekent niet automatisch minder werkloosheid. Het is daarom van belang om in te zetten op extra kansen voor de werkzoekenden.

De inzetbaarheid van werkzoekenden hangt voor een groot stuk af van de manier waarop de arbeidsmarkt werkt in brede zin aan de ene kant, en aan de andere kant van de competenties van werkzoekenden. Niet alleen kennis en vaardigheden zijn hierbij belangrijk. Ook weerbaarheid, motivatie, het kunnen omgaan met veranderingen spelen een grote rol bij een succesvolle inschakeling op de arbeidsmarkt. Dat is de kant van de werknemer. Aan de kant van de werkgever gelden dezelfde regels : niet alleen het loon is belangrijk, kunnen omgaan met diversiteit, nieuwe leiderschapstijlen, andere kwaliteiten, aanpassingen aan de veranderende omgeving zijn al even belangrijk om werkzoekenden een plek te geven. Daarnaast zijn er ook nog randvoorwaarden zoals een goede oplossing vinden voor het vervullen van zorgtaken, de verplaatsing naar de werkplek die vaak een drempel zijn. Als we de Gentse werkloosheidscijfers grondig bekijken, vallen een aantal zaken op: niet iedereen geraakt even snel aan een job en niet iedereen heeft dezelfde kansen om op korte termijn weer aan de slag te kunnen. Uit de cijfers blijkt dat een aantal groepen het moeilijker heeft dan andere. Ze zijn meer werkloos, ze blijven langer werkloos, én in verhouding met hun aandeel in de actieve bevolking zijn ze oververtegenwoordigd in de werkloosheid. Het gaat in het bijzonder om kortgeschoolden, 50+ers, mensen van allochtone afkomst, arbeidsgehandicapten en jongeren. Die groepen worden ook wel kansengroepen genoemd en krijgen binnen het werkgelegenheidsbeleid extra aandacht. De cijfers verantwoorden de nood aan extra aandacht voor die doelgroepen. Ze verdienen met andere woorden ook extra aandacht van de bedrijfsleiders en personeelsverantwoordelijken om hen aan te werven.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Stad Gent neemt als grote werkgever en ten aanzien van andere grote werkgevers in Gent een faciliterende rol op om de reguliere tewerkstellingsmarkt en de Gentse werkzoekenden beter op elkaar af te stemmen. Zij zal hierin vooral investeren in de creatie van nieuwe of geoptimaliseerde bestaande arbeidsplaatsen en blijvend inzetten op opleiding.

CONCREET

Jobcreatie

De stad Gent moet het creëren van jobs aanmoedigen waarvoor weinig of geen gespecialiseerde vaardigheden vereist zijn. Anders verworven vaardigheden dan die uit erkende scholing of opleiding moeten gemakkelijker erkend worden zodat (vooral) ook nieuwkomers sneller aan de slag kunnen.

Begeleiding op de arbeidsmarkt moet (nog meer) gepaard gaan met begeleiding voor welzijnsproblemen.

Integrale trajectbegeleiding

In hun activeringsbeleid stelt de stad zich tot doel om het aantal schorsingen tot nul te herleiden. Om de voorwaarden te scheppen zodat iedereen aan de samenleving kan deelnemen, investeert de stad en OCMW (in samenspraak met VDAB) in integrale begeleidingstrajecten.

Een trajectbegeleiding die zowel aandacht heeft voor werk als welzijn heeft een grotere kans op succes dan de som van afzonderlijke, naast elkaar werkende diensten of een loutere focus op opleiding en werkervaring.

Voor kwetsbare groepen zijn langer durende trajecten noodzakelijk. Ruimte en tijd om te groeien en te veranderen zijn hierbij noodzakelijke voorwaarden voor een succesvolle trajectbegeleiding. Naast de werkzoekende zelf wordt waar nodig ook ondersteuning geboden aan de verschillende betrokken dienstverleners én aan werkgevers.

Begeleiding op het vlak van welzijn is gericht op het versterken van de draagkracht van werkzoekenden en hun omgeving, het bevorderen van het psychisch welzijn en het aanpakken van concrete welzijnsgerelateerde problemen. Deze begeleiding kan onder meer bestaan uit psychische hulpverlening op het vlak van zelfvertrouwen, het doorbreken van sociaal isolement, drughulpverlening, schuldbemiddeling, zorg voor goede huisvesting, opvoedingsondersteuning...

Opleiding en vrijwilligerswerk als volwaardig alternatief

Bij sociale activering kan 'actief zijn' meer betekenen dan louter een job in het reguliere circuit. Met de nadruk op het welzijn van de cliënt en met grote aandacht voor de keuze van de cliënt zelf, kunnen opleiding en vrijwilligerswerk volwaardige alternatieven zijn.

Hierbij moeten ook middelen voorzien worden om de ontvangende vrijwilligersorganisaties een goede omkadering te bieden voor het onthalen en begeleiden van de vrijwilligers.

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Tom Dutry
tom.dutry@samenvlevingsopbouw.be
09 223 95 15

Intercultureel Netwerk Gent vzw
Brigitte Hemmerijckx
brigitte.hemmerijckx@ingent.be
09 224 17 18

vzw JONG
Kadir Vardar
Kadir.vardar@vzwjong.be
09 268 29 61

8. 1000 EXTRA JOBS IN DE SOCIALE ECONOMIE

PROBLEEM

De reguliere economie stelt steeds strengere eisen, waardoor een steeds grotere groep mensen uitgestoten wordt van een inkomen uit werk. Terwijl werk hebben nog steeds een zeer grote voorwaarde is om mee te tellen in onze samenleving.

Sociaal-economische en kleinschalige economische initiatieven zijn een volwaardig alternatief en bieden kansen en werk aan veel mensen uit de kansgroepen. Ze bevorderen de sociale samenhang en het intercultureel samenleven. Ze focussen daarbij niet alleen op de economische doelen gericht op winst, maar staan voor

- voorrang van arbeid op kapitaal.
- democratische besluitvorming,
- maatschappelijke inbedding,
- transparantie,
- kwaliteit,
- duurzaamheid.

De werknemers worden op een integrale manier begeleid (begeleiding ook op het vlak van welzijnsproblemen, huisvesting, inkomen, opvoedingsproblemen,...).

Zonder inzet van gemeenschapsmiddelen zijn dergelijke kleinschalige sociaaleconomische initiatieven niet te organiseren.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

De stad Gent en het OCMW investeren volop in sociale economie, sociale tewerkstelling, arbeidszorg, kleinschalige buurtdiensten op wijkniveau en creëren aldus 1.000 nieuwe jobs tegen eind 2018.

CONCREET

Wij pleiten ervoor dat er lokale middelen ingezet worden om te investeren in o.a. buurtontwikkelingsdiensten (dit zijn specifieke werkvormen van de Lokale diensteneconomie).

Dat betekent concreet:

- Tegen 2018 heeft elk van de 25 Gentse wijken een buurtontwikkelingsdienst die lokale noden op wijkniveau invult en zo tegelijk zinvolle arbeid op maat verschaft aan personen die het moeilijk hebben op de reguliere arbeidsmarkt." Naar het voorbeeld van de bestaande succesvolle projecten op de Muide, Sluizeken-Tolhuis-Ham en Nieuw-Gent
- De stad Gent en het OCMW kunnen aan buurtontwikkelingsdiensten structurele middelen toewijzen vanuit diverse beleidsdomeinen binnen hun bevoegdheid (cultuur, armoede, huisvesting, jeugdwerk, welzijn, buurtwerk, ouderenbeleid, veiligheid, openbaar domein) afhankelijk van de dienstverlening die er uitgebouwd wordt.

- De stad Gent en het OCMW kunnen tussenkomen op vlak van infrastructuur en logistiek.
- De stad Gent en het OCMW kunnen zelf klant worden en voor de geleverde diensten de normale prijs betalen (vb. opruimen zwerfvuil, catering).

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Tom Dutry
tom.dutry@samenlevingsopbouw.be
09 223 95 15

Buurtdiensten Gent—Noord
Joost Van de Winkel
bdgn@buurtdienstengentnoord.be
09 251 87 70

9. GOED ONDERSTEUNDE LEERKRACHTEN GARANDEREN MEER KANSSEN VOOR ELKE LEERLING

PROBLEEM

Het onderwijs staat voor heel wat uitdagingen. Meer en meer komen maatschappelijke knelpunten binnen de schoolmuren en wordt er naar onderwijs gekeken voor oplossingen. Denken we maar aan de groeiende armoedekloof, opvoedingsvragen die complexer worden, gezinnen met een andere thuistaal en -cultuur, anderstalige nieuwkomers, gezinnen in preciaire omstandigheden,...

Zowel tijdens de opleiding als tijdens de loopbaan worden leerkrachten, zorgteams en directies te weinig voorbereid en ondersteund om met de groeiende diversiteit om te gaan. Ons onderwijs is goed, maar hinkt achterop wat gelijke kansen betreft: er is een oververtegenwoordiging van kansarme (autochtoon EN allochtoon) kinderen in het beroeps- en buitengewoon en deeltijds onderwijs, doorverwijzing naar buitengewoon onderwijs is hoog, het spijbelgedrag bij kwetsbare jongeren is hoog,...

Nochtans heeft onderwijs een belangrijke democratiserende opdracht.

Leerkrachten en teams hebben vaak het gevoel het warm water te moeten uitvinden, worden onvoldoende omkaderd door professionelen die hen daadwerkelijk op weg helpen en coachen, krijgen te weinig doeltreffende middelen en tools aangereikt om in de klas en de school aan de slag te gaan.

Nochtans is de grote bekommernis van leerkrachten én ouders, een goede leerloopbaan aan te bieden aan alle kinderen rekening houdend met hun capaciteiten en competenties.

Nochtans hebben zeker kwetsbare ouders hoge verwachtingen: ze willen betere toekomstkansen voor hun kinderen, om de cirkel van achterstand te doorbreken. Ze voelen zich uiterst kwetsbaar omdat ze het gevoel hebben weinig impact te hebben op de leer- en schoolresultaten van hun kinderen en stellen al hun hoop op de deskundigheid van schoolteams.

Goed kwalitatief onderwijs bieden is een verantwoordelijkheid van zowel de Vlaamse als de stedelijke overheden. De stad Gent kan daarbij zijn steentje bijdragen. Het engagement dat de stad Gent neemt binnen het Project Thuistaal is daar een goed voorbeeld van. Gent kan ook op andere domeinen dan (thuis)taal mee de stuwende kracht zijn om goede schoolloopbanen voor kinderen uit kwetsbare gezinnen te garanderen.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

De stad Gent maakt meer middelen en personeel vrij voor projecten en acties op de school- en klasvloer om schoolteams meer vaardigheden en tools te geven om met de diversiteit van de gezinnen/kinderen om te gaan. Daarvoor werkt de stad en de school coherent samen met begeleidingsdiensten (pedagogische begeleidingsdiensten, Steunpunt Diversiteit en Leren, Centrum Taal en Onderwijs,...) en relevante welzijnsvoorzieningen (vzw Intercultureel Netwerk Gent, de Verenigingen waar armen het woord nemen, KomPas, vzw JONG,...).

CONCREET

In Gent worden concrete acties opgezet om scholen zowel praktisch, organisatorisch als inhoudelijk te ondersteunen in het omgaan met de (toenemende) diversiteit in de school en de klas. De ondersteunende acties kunnen gecoördineerd worden door de stad en mee uitgevoerd door de scholen, begeleidingsdiensten en relevante welzijnsorganisaties.

De acties worden best zo laagdrempelig mogelijk opgezet, op maat van het klas/schoolgebeuren en op een procesmatige manier.

Leerkrachten moeten het verschil voelen in de klas doordat ze:

- vaardiger worden in het bereiken, communiceren en deskundig begeleiden van kinderen uit kwetsbare gezinnen,
- beroep kunnen doen op coaching en deskundige begeleiding met knowhow,
- meer materialen en tools aangereikt krijgen of mee kunnen ontwikkelen die ze kunnen inzetten in de klas (vb. toegankelijker maken van materialen(banken) voor leerkrachten die geconfronteerd worden met anderstalige nieuwkomers/kinderen),
- meer expertise-uitwisseling hebben met collega's, organisaties die vertrouwd zijn in het omgaan met een (veranderend) divers publiek,
- meer aandacht kunnen geven aan individuele leertrajecten van moeilijk lerende kinderen/jongeren.

MEER INFORMATIE

Intercultureel Netwerk Gent vzw
Caroline Mathys
caroline.mathys@ingent.be
09 224 17 18

10. EEN BRUGFIGUUR VOOR ELKE SCHOOL, OOK IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

PROBLEEM

Een groeiende groep van kinderen heeft het moeilijk op school.

Zowel hun leerprestaties als hun sociaal-emotionele ontwikkeling blijven achter ten opzichte van wat we op basis van hun persoonlijke leercapaciteiten en hun persoon(lijkheid) zouden kunnen verwachten. Het betreft voornamelijk kinderen uit kansarme gezinnen, allochtone gezinnen en nieuwkomers.⁴

In een stad als Gent, belangrijke centrumstad in Vlaanderen en met een groeiend divers bewonersprofiel, vormt de leerachterstand nog steeds een belangrijke indicator voor de mate waarin kinderen al dan niet via de school hun kansen op een goed leven kunnen versterken.

In de omgevingsanalyse die Samenlevingsopbouw Gent maakte, voorafgaand aan haar huidige beleidsplan, stelden we nog dat er een eerste voorzichtige kentering was in de toename van de leerachterstand.

*Tussen 1985 en 1992 is de **leerachterstand** én bij Vlaamse kinderen en jongeren én bij allochtone kinderen jongeren in het eerste en tweede leerjaar integendeel nog vergroot, voor de Vlaamse kinderen met bijna 2% en voor de allochtone kinderen met bijna 3%.*

Dit blijft het grote pijnpunt in het Vlaamse onderwijssysteem waar dit op andere punten sterke internationale waardering geniet.

Evenwel zien we dat vanaf 2002 alleszins in ons werkingsgebied⁵ een – zij het geleidelijke – daling van de leerachterstand te noteren valt.⁶

Vernoemde daling betrof cijfergegevens tussen 2002 en 2006.

Helaas moeten we vaststellen dat de schoolse vertraging in Gent in het lager onderwijs sinds 2008 opnieuw een duidelijk stijgende trend vertoont.⁷

Eén van de belangrijkste oorzaken van deze schoolse vertraging is de bestaande sociale segregatie in ons onderwijssysteem.

“Men ziet dat schoolse vertraging sterk verbonden is met de sociale afkomst van de leerling. Bij het eerste deciel (de 10 procent armste kinderen, ...) heeft 50% van de leerlingen op de leeftijd van 15 jaar reeds schoolse vertraging opgelopen terwijl dit bij het tiende deciel (de 10 procent rijkste kinderen, ...) slechts voor 10% van de leerlingen het geval is.”⁸

Ons onderwijssysteem, in se bedoeld om mensen maximale ontplooiingskansen te bieden, werkt onvoldoende als hefboom.

Met het Brugfigurenproject wou Stad Gent investeren in de relatie tussen schoolmilieu en thuismilieu. Het sinds 1997 opgestarte project is niet meer weg te denken uit de Gentse schoolomgeving. Netoverschrijdend kent dit project een 40-tal vestigingsplaatsen in Gentse scholen.

Het project loopt echter enkel in het basisonderwijs en wordt gefinancierd met Stedenfondsmiddelen.

“Veel Gentse secundaire scholen krijgen te maken met een instroom van jongeren met een zeer lage scholingsgraad en een leerachterstand. Ook het analfabetisme is groot, zowel bij de ouders als bij de jongeren. De groep van jongeren ouder dan 12 jaar die moeite hebben om te lezen en schrijven, neemt toe. Door omstandigheden hebben deze jongeren amper op de schoolbanken gezeten, ze hebben niet de gepaste attitudes aangeleerd om zich te concentreren en haken af.

De problemen concentreren zich vooral in de scholen met een hoog GOK-percentage: scholen met veel laag geschoolde ouders, kansarmoedegezinnen, allochtone gezinnen en nieuwkomers, vooral nieuwe EU-burgers.

De ouders leven dikwijls in een acute armoedesituatie waarbij overleven op de eerste plaats komt. School vormt in dit verhaal geen prioriteit.

Met hun grote leerachterstand zijn jongeren moeilijk te motiveren om naar school te komen. Hun ouders hebben het met hun weinige kennis immers ook gerooid, waarom zij dan niet? De thuisomgeving is overwegend schoolonvriendelijk en motiverende referentiepersonen zijn niet aanwezig. De ouders zien het onderwijs niet als een springplank naar een beter leven, waar ze kansen krijgen. Dus stimuleren ze hun jongeren niet om naar school te gaan.

In het secundair onderwijs brengen de ouders hun kinderen niet meer naar school. Ze komen alleen, of ze komen niet. Bij problemen of afwezigheden worden de ouders telefonisch uitgenodigd, maar daar is er een taalbarrière en het blijft vrijblijvend, ze zeggen “ja we komen”, maar ze komen niet. Er is een grote kloof en een grote drempel tussen de school en de ouders.

Bij ouders van nieuwkomers is de school vaak onbekend terrein. Ze kennen het reilen en zeilen niet van ons onderwijs. Ze kennen ons onderwijssysteem niet, dat vaak sterk verschilt van de situatie in het land van herkomst. Richtingen zoals ASO, TSO, beroeps, deeltijds, zijn nieuwe termen, en er gelden andere afspraken dan in het land van herkomst,... Deze mensen zien door het bos de bomen niet. Ze geloven wat hun kinderen hun vertellen omdat ze onwetend zijn ten aanzien van ons schoolstelsel.

De leerachterstand bij jongeren neemt toe omdat ze veel spijbelen. Meer en meer leerlingen stoppen voor ze hun middelbaar diploma behalen en slechts enkelingen stromen door naar het hoger onderwijs. Ze willen gaan werken, ze dromen van veel geld, maar beseffen niet dat ze gedoemd zullen zijn om te werken in laaggeschoolde, slecht betaalde jobs.

De leerlingenbegeleider heeft de handen vol met de problemen op de school. Hij/zij werkt aan het welbevinden van de leerlingen, biedt individuele begeleiding bij leermoeilijkheden, socio-emotionele problemen,... De leerlingenbegeleider is in directe zin bezig met leerproblemen van individuele leerlingen. Zijn of haar taak ligt dus duidelijk naast de hierboven aangekaarte problemen.”⁹

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Stad Gent voorziet de nodige middelen voor een verankering van het brugfigurenproject in het Gentse zorg- en onderwijsbeleid. Concreet betekent dit een regularisering van het bestaande brugfigurenproject in het basisonderwijs en een uitbreiding ervan naar het secundair onderwijs.

CONCREET

“Het brugfigurenproject is een netoverschrijdend project binnen het Gentse basisonderwijs dat de bevordering van de communicatie tussen de school, de ouders en de buurt tot inzet heeft. Het project ging van start in 1997, vanuit de vaststelling dat het bestaande schoolopbouwwerk er onvoldoende in slaagde om toegang te vinden tot de school en bovengenoemde doelstelling te realiseren. De stad stelde brugfiguren aan op de scholen al naargelang van het percentage in onderwijskansen bedreigde kinderen (minimum de helft van de leerlingen moest voldoen aan één van de GOK-criteria) en het absolute aantal leerlingen op de school (een voltijdse brugfiguur vanaf 150 leerlingen, een halftijdse indien minder). De aanvankelijke bedoeling daarbij was dat de brugfiguren zichzelf op termijn overbodig zouden maken. De ervaring leert echter dat dit een moeilijke, zo niet onmogelijke doelstelling is en brugfiguren zijn dan ook niet meer uit het schoolbeeld van heel wat Gentse scholen weg te denken (Pedagogische Begeleidingsdienst Stad Gent, 2011)”.¹⁰

Brugfiguren bieden eerstelijns hulp aan die een brug vormen tussen school, thuis en buurt.

Het succes van het brugfigurenproject volgt uit de wijze waarop brugfiguren tegemoet komen aan de problemen in de thuissituatie van kinderen en omdat zij de schoolparticipatie stimuleren. Het outreachend werken en een betrokken houding zijn daarbij doorslaggevende succesfactoren. Ze bewerkstelligen een open en betrokken schoolcultuur en creëren een klimaat van ouderbetrokkenheid.

Wanneer kinderen het basisonderwijs verlaten, laten ze ook hun vertrouwde omgeving, met de vertrouwde brugfiguur achter. Ze gaan naar een onbekende wereld, met nieuwe afspraken. Er moet opnieuw een brug gemaakt worden tussen hun nieuwe school en de ouders.

Onder andere in onthaalscholen die kampen met een grote instroom van nieuwkomers is zo'n figuur onmisbaar. Die ouders hebben nog helemaal geen voeling met het onderwijs hier. Veel nieuwkomers hebben heel wat praktische problemen waardoor hun kinderen niet naar school komen. Als school kan je tegemoet komen en mee zoeken om die praktische problemen op te lossen zodat er een situatie van vertrouwen gecreëerd wordt. Eenmaal het vertrouwen gewonnen is, kunnen er ook verwachtingen worden gesteld.

Dit neemt echter heel wat tijd in beslag!

Die tijd is niet in alle scholen ter beschikking. Waar er in het basisonderwijs bepaalde taken kunnen opgenomen worden door de brugfiguren, is dit binnen het secundair onderwijs en ook op de onthaalscholen vooralsnog niet het geval. Dit zijn bovendien taken die een leerlingbegeleider niet alleen kan oplossen en die niet passen binnen zijn of haar functie.

In een persbericht van 24 februari 2011 pleit de stad Gent voor een betere samenwerking in de verschillende wijken om de maatschappelijke problemen op een geïntegreerde manier aan te pakken. Het initiatief van de brugfiguren komt heel expliciet tegemoet aan deze intentie van de stad. Een brugfiguur in het secundair onderwijs zou de brug kunnen vormen tussen het welzijnswerk en de onderwijssector.

Daarom pleiten we voor een brugfiguur in het secundair onderwijs die:

- de drempel naar de school verlaagt door een vertrouwensrelatie op te bouwen met de families,
- preventief werkt, schooluitval probeert te voorkomen,
- een brug is tussen de jongere, het gezin en het lerarenteam,
- de brug is tussen de brugfiguur van het lager onderwijs en het secundair onderwijs,
- een luisterend oor is bij vragen en problemen van de ouders in verband met andere levensdomeinen die rechtstreeks of onrechtstreeks de scholarisatie van de kinderen beïnvloeden,
- ouders toe leidt naar andere instanties om hun problemen op te lossen,
- ouders uitleg geeft over ons onderwijssysteem, rapporten, uitstappen, ...
- hen motiveert om te bouwen aan de toekomst van hun kinderen door hen naar school te sturen,
- een brug is tussen de school en de omgeving.

MEER INFORMATIE

Intercultureel Netwerk Gent vzw
Brigitte Hemmerijckx
brigitte.hemmerijckx@ingent.be
09 224 17 18

⁴ Visietekst scholenoverleg Roma en Onderwijs Gent, mei 2011, p.1.

⁵ Hoewel niet zichtbaar vanuit deze cijfergegevens is deze tendens niet unaniem over gans Vlaanderen. Er zijn provincies waar nog steeds een toename van de leerachterstand te noteren valt of waar de daling zich duidelijk pas heel recent toont. Zie <http://lokalestatistieken.vlaanderen.be>

⁶ Samenlevingsopbouw Gent, Omgevingsanalyse ter voorbereiding van het Meerjarenplan 2009-2015, p. 79.

⁷ VOBIP Publiek, Onderwijscijfers Gent, Lager Onderwijs.

⁸ Nico Hirtt, Wat leert ons PISA 2003, over de sociale ongelijkheid in het onderwijs, www.skolo.org

⁹ Visietekst scholenoverleg Roma en Onderwijs Gent, mei 2011, p. 3.

¹⁰ Elias Hemelsoet, Universiteit Gent, 2011, Bij de Roma op de sofa. De brugfiguur als hefboom voor maatschappelijke integratie, p. 2-3.

11. VRIJETIJDSPAS VOOR KANSENGROEPEN

PROBLEEM

Deelname aan cultuur, aan jeugdwerk en aan sportactiviteiten is een recht voor iedereen. Dat zegt zelfs de grondwet. Het is dus de plicht van de overheid om hier garant voor te staan. In het begin van 2008 keurde het Vlaams parlement het participatiedecreet goed. Dit decreet zorgt ervoor dat alle gemeenten in Vlaanderen bijkomende middelen kunnen ontvangen om de vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede te bevorderen. De voorwaarde is duidelijk: plaatselijk een "afsprakennota vrijetijdsparticipatie" tot stand brengen. Deze nota geldt als een soort contract waarin alle belangrijke lokale partners samen afspraken maken.

De Stad Gent nam onmiddellijk initiatief.

"Samen met het OCMW Gent, verenigingen waar armen het woord nemen, Samenlevingsopbouw Gent vzw en Kras vzw werd een Netwerk Vrijetijdsparticipatie opgericht en de Afsprakennota 2009-2013 opgesteld. Deze nota omvat een aantal concrete acties die er voor moeten zorgen dat kansarmen meer kunnen deelnemen aan diverse vrije tijdsactiviteiten zoals naar theater gaan, voetballen of lid worden van een jeugdbeweging. Het netwerk vrijetijdsparticipatie wil de vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede bevorderen door:

- lokale afstemming en samenwerking,
- inspraak, communicatie en bemiddeling op maat van mensen in armoede,
- invoering van kortingsystemen in Gent binnen een brede participatieverhogende aanpak voor vrijetijdsbesteding."¹¹

Reeds voorafgaand aan dit initiatief bestond reeds geruime tijd binnen de Verenigingen waar armen het woord nemen en binnen de Gentse Overlegtafel denkwerk m.b.t. een zogenaamde kansentas of vrijetijdspas. We vermelden hier in het bijzonder de Werkgroep Cultuur van de Zuidpoort vzw die hier op Gents vlak zeker het voortouw in heeft genomen.

Het mocht dan ook niet verwonderen dat één van de eerste initiatieven van het Netwerk Vrijetijdsparticipatie de **invoering van het 80-20reglement** was.

Door dit reglement kunnen mensen in armoede via hun organisatie 80% van de gemaakte kosten voor deelname aan cultuur, sport of jeugdwerk terugbetaald krijgen. In het reglement 80/20 wordt er uitgegaan van een brede definitie van vrijetijdsbesteding. Zowel de passieve participatie (kijken naar en bezoek aan sportwedstrijden, jeugd-evenementen, theater, concert) als de actieve participatie (zelf doen, lidmaatschap van jeugdbeweging, sportclub, deeltijds kunstonderwijs) komen in aanmerking.

Sinds 2009 tot op heden heeft Samenlevingsopbouw Gent op basis van dit reglement het initiatief genomen om cultuurparticipatie te stimuleren in het bijzonder bij niet-georganiseerde kwetsbare personen.

Tussen 1 juni 2009 en 1 juli 2011 realiseerde Samenlevingsopbouw Gent via deze weg meer dan 3.000 deelnames.

Een vrijetijdspas is ook maar één middel om de toegang tot sport, cultuur en vrije tijd te vergemakkelijken voor kwetsbare groepen. Er bestaan nog andere drempels dan de financiële. Enkele voorbeelden zijn : gebrek aan vervoer of opvang, een beperkt sociaal netwerk, schaamtegevoel ('Mogen wij met al onze problemen wel genieten van een avondje uit?'), geen aangepaste informatie, gebrek aan cultureel kapitaal.

Wanneer vrijetijdsaanbieders in een gemeente enkel met de financiële drempel rekening houden, zal ondanks alle inspanningen de vrijetijdsparticipatie van kansengroepen niet verhogen.

Er is ook nood aan een aanbod op maat van deze groepen.

Cultuurparticipatie wil ook zeggen dat mensen kansen krijgen om iets te zeggen, te maken, te zingen, te dansen, te kleuren ... over hoe zij hun dagelijkse leven ervaren, vorm geven, gestalte doen krijgen. In Gent zijn de afgelopen jaren heel wat sociaal-artistieke projecten op heel diverse wijze aan de slag gegaan met deze doelgroepen. Hoewel er hier en daar beginnende samenwerkingen op het terrein zijn, biedt dit aanbod des te meer kansen wanneer samengewerkt wordt met spelers op het sociale veld.

CONCREET

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Stad Gent stelt aan kansengroepen een drempelverlagende vrijetijdspas ter beschikking die de toegang tot cultuur- en sportparticipatie vergemakkelijkt.

Eén of meerdere participatiemedewerkers leiden kansengroepen bovendien actief toe naar het lokale en regionale aanbod op het vlak van cultuur, sport en vrije tijd.

Stad Gent neemt initiatief m.b.t. de invoering van de vrijetijdspas. Zij kan hiertoe beschikken over adviezen vanuit de kansengroepen opgesteld.

Stad Gent zorgt voor een voldoende aantal sociaal artistieke werkingen die zich wat productie betreft uitdrukkelijk tot de kansengroepen als potentiële cultuurproducenten richten.

Stad Gent voorziet middelen voor een toeleiding op maat voor kansengroepen. Deze wordt uitgewerkt op basis van de ervaringen die Samenlevingsopbouw Gent opdeed met het stadsbreed bekendmaken van en toe leiden tot gebruik maken van het 80/20 reglement.

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Stéphanie Staïesse
stephanie.staïesse@samenlevingsopbouw.be
0488 90 30 54

¹¹ www.gent.be , Reglement 80/20 over betoelaging vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede, 29.05.2009.

12. MENSEN MAKEN DE BUURT

PROBLEEM

Naast grootschalige stadsontwikkeling, die te vaak gericht is op competitie met andere steden en de stadsrand en de economische ontwikkeling herleidt tot marktgerichte groei, is er ook sociale stadsvernieuwing. Deze vertrekt vanuit het inzicht dat stadsvernieuwing niet alleen gaat om het opwaarderen van de fysieke leefomgeving in steden, maar ook om de heropbouw van de stedelijke samenleving. De fysieke verloedering van stedelijke wijken hangt doorgaans samen met sociaal-culturele en sociaaleconomische problemen zoals werkloosheid, gebrek aan financiële middelen, lage scholingsgraad en spanningen tussen verschillende bevolkingsgroepen en leeftijden. In de wijken waar de overheid inzet op sociale stadsvernieuwing, merken we dat het marktdenken toch sterk aanwezig is, waardoor het stedelijke doorweegt op het sociale. Sociale mix, waarbij het invoeren van 2-verdieners in wijken naar voor wordt geschoven als een oplossing, is hiervan een voorbeeld. De financiering van bottom-up gegroeide initiatieven blijft ook een moeilijk gegeven, net omdat er geen middelen worden voorzien voor niet voorziene ontwikkelingen.¹²

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Stad Gent kiest radicaal voor sociaal innovatieve stadsvernieuwing, wat betekent dat :

- Men vertrekt vanuit de kwaliteit van aanwezige sociale relaties tussen mensen en lokale organisaties,
- Men vertrekt vanuit coproductie van alle betrokkenen, en geen instrumentele inspraak
- Men vertrekt vanuit een brede en geïntegreerde visie op sociaaleconomische ontwikkeling waarin de kwaliteit van de arbeidsmarkt, huisvesting, samen met ruimtelijke ordening, onderwijs, scholing en maatschappelijke participatie centraal staan in het proces.

CONCREET

De overheid voorziet financiële ondersteuning voor sociaal innovatieve projecten, aangepast aan de verschillende levensfasen van een dergelijk project (zaigeld, prototype financiering, expansiesteun, etc.), en aanvaardt het risico dat ook sociale experimenten kunnen falen. De overheid voorziet in gerichte logistieke steun (gebouwen, administratie, materiaal)

Er moet **vooraf een werkbaar budget** worden vrijgemaakt om bottom-up gerelateerde initiatieven vorm te geven en uit te werken.

Dit zorgt er heel concreet voor dat de wijk mee gemaakt wordt door de mensen die er wonen en dat zij zich op langere termijn voor deze wijk kunnen en zullen engageren (participatie schept verbondenheid).

De experimenten rond tijdelijk gebruik van terreinen en gebouwen en de processen en producten die daaruit voortkomen worden opgenomen in de definitieve plannen.

Extra speelruimte en openbare ruimte creëren voor kinderen en jongeren in de dichtbebouwde wijken van de 19^e-eeuwse gordel van Gent.

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Tom Dutry
tom.dutry@samenlevingsopbouw
09 223 95 15

¹² Uit: 'Bruggen naar Rabot, sociaal-innovatieve stadsvernieuwing op zijn kop!'. Pascal Debruyne en Stijn Oosterlinck

13. VOLDOENDE RUIM EN DIVERS AANBOD VAN TOLKEN EN VERTALERS

PROBLEEM

Gentse organisaties (zoals Intercultureel Netwerk Gent, die in opdracht van de stad Gent projecten en acties uitvoeren, maar niet tot de stadsdiensten behoren), beschikken over een te klein **contingent** om het sociaal tolken te kunnen uitvoeren met de beschikbare uren. Dit heeft tot gevolg dat die organisaties via andere kanalen zelf op zoek moeten gaan naar andere geschikte tolken voor de uitvoering van hun aanbod. Dit betekent ook dat zij dit zelf moeten bekostigen en dat dit om extra middelen gaat. De tendens dat de lokale besturen zich minder ver willen engageren in de financiering van het sociale tolken moet doorbroken worden. Op Vlaams niveau blijkt dat Gent met zijn contingentering één van de slechtste regelingen heeft.

De **beschikbaarheid** van vertalers en tolken is onvoldoende groot zelfs voor courante talen. (vb. het programma SenO kon in het voorjaar 2011 niet beschikken over een tolk Engels). Wat de zgn. **niet-courante talen** betreft, zoals bvb. Farsi, Pashtu, Bulgaars zijn er nog minder tolken beschikbaar. Nochtans gaat het soms om talen van relatief sterk vertegenwoordigde bevolkingsgroepen in Gent.

Daarnaast merken we ook op dat sociaal tolken niet aan iedereen gegeven is. Sociaal tolken is meer dan het begrijpen en spreken van de betrokken talen. Kwaliteitsvol sociaal tolken veronderstelt professionele tolken en vertalers.

Het sociaal tolken en vertalen is een essentieel instrument voor een inclusief beleid, het mogelijk maken van actief burgerschap en de inburgering van nieuw- en oudkomers. Er wordt vaak onterecht vanuit gegaan dat taalbijstand aan anderstaligen het kennen, kunnen spreken en begrijpen van het Nederlands vertraagt. Maar het werken met tolken is een hefboom voor een volwaardige participatie aan het maatschappelijk gebeuren. Uit vele getuigenissen van anderstaligen weten we dat het sociaal tolken ervaren wordt als een vorm van afhankelijkheid die ze zo snel mogelijk willen ontgroeien.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Stad Gent kiest ervoor het sociaal tolken en vertalen als een volwaardig instrument in te zetten in haar integratiebeleid. Hiertoe werkt zij een behoeftedekkend aanbod uit en zorgt zij voor een voldoende ruim en divers aanbod van sociale tolken en vertalers dat flexibel aansluit bij de evoluerende diversiteit van de Stad Gent.

CONCREET

- Meer engagement van de stad in de financiering van de sociale tolken.
- Behoeftedekkend aanbod.
- Kwaliteitsvol aanbod.
- Werk maken van een eenduidig tarifieringbeleid waarbij organisaties die opdrachten voor de Stad uitvoeren werken aan dezelfde voorwaarden als de Stad zelf.

MEER INFORMATIE

Intercultureel Netwerk Gent vzw
Sofie Van Houdt
sofie.van.houdt@ingent.be
09 224 17 18

14. NABIJE EN BESCHIKBARE DIENSTVERLENING VAN GENTSE ORGANISATIES EN DIENSTEN

PROBLEEM

Het recht op maatschappelijke dienstverlening garandeert mensen een leven in menselijke waardigheid. Toch staat dit recht onder druk. Het recht op maatschappelijke dienstverlening is eerder een karig vangnet dan een springplank, die leidt tot een leven in menselijke waardigheid.

Onderzoek toont aan dat potentiële rechthebbenden niet de maatschappelijke dienstverlening krijgen waarop ze recht hebben. Ze bevinden zich bijgevolg, in één of meerdere periodes van hun leven, in een situatie van onderbescherming.¹³ Dit betekent dat ze recht hebben op maatschappelijke dienstverlening, maar omwille van informatieve, administratieve (inhoudingen, sancties, schorsingen, beperkingen en uitkeringsduur) situationele, gevoelsmatige... redenen ontvangen ze die niet. Eenpersoonshuishoudens, personen die op het Vlaamse platteland wonen, zelfstandigen en hoger opgeleiden hebben een hoger risico op onderbescherming.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Stad Gent garandeert aan haar burgers een meer nabije en beschikbare dienstverlening, zowel waar het over de eigen diensten gaat als over de diensten van de organisaties waarmee ze convenanten afsluit.

CONCREET

Of een traject maatschappelijke dienstverlening succesvol verloopt hangt af van de kwaliteit van dit traject en daarmee samenhangend de ervoor beschikbare tijd. Kwaliteitsvolle maatschappelijke dienstverlening moet aan een aantal basisvoorwaarden voldoen. Deze minimumvoorwaarden kunnen samengebracht worden onder de zogenaamde vijf B's¹⁴: beschikbaar, bereikbaar, betaalbaar, bruikbaar en begrijpbaar.¹⁵ De realisatie van de vijf B's leidt tot een kwaliteitsvolle maatschappelijke dienstverlening.

Hieronder formuleren we een aantal voorstellen hoe de kwaliteit van de dienstverlening kan verbeteren.

Rechtenonderzoek met de rechtenverkener

Bij elk intakegesprek en op periodieke basis, via het persoonlijk profiel van de cliënt, de rechtenverkener doorzoeken en een gepersonaliseerd rechtenpakket opmaken voor elke cliënt. Daarnaast ook de rechtenverkener beter bekend maken bij organisaties en maatschappelijk kwetsbare groepen.

De website: www.rechtenverkener.be bundelt informatie over sociale voordelen en tegemoetkomingen op federaal, Vlaams, provinciaal en gemeentelijk niveau. Je kan deze voordelen doorzoeken op thema, doelgroep of via een persoonlijk profiel. Een regelmatige check van de rechtenverkener geeft een volledig beeld van de financiële en andere maatregelen waarop de cliënt recht heeft.

In 2010 stelde de Stad Gent (stedelijke dienst armoedebestrijding) middelen ter beschikking voor de ontwikkeling en realisatie van het project Tuppercare. Via het gebruik van de rechtenverkenner kregen mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie, met ondersteuning vanuit het opbouwwerk, een gepersonaliseerd rechtenpakket. Dit gebeurde zowel via informatiesessies in organisaties, als bij mensen thuis. Dit project wordt gecontinueerd, verfijnd en uitgebreid met een nazorgluik en train-de-trainerssessies in 2011 – 2012.

Wij vragen aan de Stad Gent om ook in de volgende legislatuur verder in te zetten op dergelijke projecten zodat zoveel mogelijk organisaties en maatschappelijk kwetsbare mensen de rechtenverkenner leren gebruiken en hun rechten realiseren.

Investeren in een toegankelijkheidsbeleid dat de toegang tot maatschappelijke dienstverlening voor maatschappelijk kwetsbare mensen verbetert

Stad Gent investeert in laagdrempelige communicatie en informatie om haar burgers te informeren over het bestaande aanbod van hulp – en dienstverlening. Voor bepaalde doelgroepen die de toegang tot het aanbod maar zeer moeizaam vinden, wordt er communicatie en informatie op maat voorzien, gecombineerd met ondersteunend, experimenteel projectwerk, zodat moeilijk bereikbare doelgroepen meer en beter aansluiting kunnen vinden op het bestaande aanbod. Een belangrijke groep is bijvoorbeeld allochtone senioren en hun mantelzorgers.

Stad Gent investeert in het inzetten van interculturele bemiddelaars bij bestaande nulde – en eerstelijns hulpverlening zodat de toegang tot en dienstverlening voor minderheidsgroepen verbetert.

Investeren in creativiteit om de diensten bij de mensen te krijgen

Stad Gent investeert in creatieve en innovatieve initiatieven in kader van een nabije dienstverlening.

Investeren in basishouding en competentieverwerving van dienstverleners, ook in grote en meer logge organisaties.

Om ervoor te zorgen dat maatschappelijk kwetsbare burgers gebruik kunnen maken van een laagdrempelige en kwaliteitsvolle dienstverlening – zowel schriftelijk als mondeling - stellen steden en gemeenten een leerplan op. Dat bepaalt hoe hun medewerkers: opgeleid worden om hun kennis over maatschappelijk kwetsbare groepen te vergroten, net als hun vaardigheden om hier op een respectvolle manier mee om te gaan; ondersteund worden in hun dagelijks werk en hier ook de nodige ruimte voor krijgen in hun takenpakket.

Het is niet vanzelfsprekend om zelf deze kennis in huis te hebben. Indien nodig maakt Stad Gent gebruik van de diensten van organisaties als Toemeka en Wablieft.

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Ann-Sophie Hofman
ann-sophie.hofman@samenlevingsopbouw.be
09 223 95 15

¹³ Katrien Steenssens, Leen Sannen, Leven zonder leefloos Deel 1, onderbescherming onderzocht, KULeuven, UCL i.o.v. Federaal Wetenschapsbeleid.

¹⁴ Bernard Hubeau

¹⁵ Maria Bouverne-De Bie, Het OCMW en het recht op maatschappelijke dienstverlening in Armoede en Sociale Uitsluiting, Jaarboek 2005 pag. 203-215/

15. ONDERSTEUN PARTICIPATIE VAN SOCIALE HUURDERS

PROBLEEM

Het belang van bewonersparticipatie in de sociale huisvesting wordt al vele jaren erkend door de Vlaamse overheid. We zien dan ook een evolutie in de regelgeving naar een steeds grotere wettelijke verankering. Momenteel zijn er bepalingen over bewonersparticipatie opgenomen in de Vlaamse Wooncode, het Kaderbesluit Sociale Huur, en sinds kort ook in het Erkenningsbesluit. Bovendien krijgt VIVAS (het netwerk van sociale huurders op Vlaams niveau) al enkele jaren projectmiddelen, en heeft het een zetel in de Vlaamse Woonraad. Ook op lokaal niveau erkennen sociale huisvestingsmaatschappijen en lokale besturen steeds meer de meerwaarde van bewonersparticipatie. Op zeer diverse wijzen worden er participatieprocessen opgezet: via huurdersadviesraden, regelmatig overleg, het inzetten van bewonersondersteuning door buurt –en opbouwwerkers, ... Bewonersparticipatie in de sociale huisvesting blijft echter sterk afhankelijk van 'toevallige' factoren, zoals de goede wil van lokale besturen en SHM'n, en de aanwezigheid van een ondersteunend professioneel kader (bijv. Samenlevingsopbouw). Dit is in de eerste plaats een gevolg van het gebrek aan operationele vertaling in de wetgeving. Lokale participatie-initiatieven zijn in die zin kwetsbaar.

Er zijn tot op heden nog steeds geen garanties voor lokale werkingen rond bewonersparticipatie, in de vorm van budgettaire ondersteuning of afdwingbare, concrete engagementen. Nochtans is dit cruciaal, aangezien duurzame participatieprocessen de nodige omkadering nodig hebben.

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Het stadsbestuur biedt financiële ondersteuning aan participatie-initiatieven in de sociale huisvesting. Sociale huisvestingsmaatschappijen ontwikkelen volwaardige participatieplannen waarbij in belangrijke mate aandacht wordt geschonken aan de noden van de meest kwetsbare huurders.

CONCREET

De financiële ondersteuning dekt tenminste de kosten van een professioneel kader en de werkingskosten van de bewonerswerking. Gezien het kwetsbaar profiel van sociale huurders is professionele omkadering onontbeerlijk. In het algemeen is een professioneel kader een absolute vereiste om participatieprocessen in goede banen te leiden. Een dergelijke professionele ondersteuner heeft twee taken: de organisatie en vorming van de bewoners (groep), en het optreden als brugfiguur tussen de bewoners en de huisvestingsmaatschappij. Dit laatste is belangrijk bij de opbouw van wederzijds vertrouwen, maar ook en vooral in de vertolking van de stem van moeilijk bereikbare groepen bij het beleid.

Sociale huisvestingsmaatschappijen moeten worden verplicht om, samen met de bewoners (groep) en/of het opbouwwerk, een participatieplan op te stellen. Met dit plan wordt in de eerste plaats een vruchtbare bodem gecreëerd voor bewonersparticipatie. Rekening houdend met de lokale context (beschikbare middelen en personeel van de SHM, omvang van het patrimonium,...) moeten in dit plan duidelijke engagementen en een planning worden opgenomen om de huurders maximaal te betrekken bij het beleid van de sociale huisvestingsmaatschappij. We denken hierbij bijvoorbeeld aan een periodieke bevraging van de bewoners, bijscholing van het personeel, de principiële bereidheid voor overleg rond een aantal thema's, organisatie van infomomenten,... Aangezien participatie een kwestie van maatwerk is, moet in het participatieplan rekening worden gehouden met de verschillende doelgroepen die in de lokale huurderspopulatie kunnen worden onderscheiden. De opname van dit plan in het Erkenningsbesluit, op voorwaarde dat dit besluit in een systematische en periodieke audit voorziet van de sociale huisvestingsmaatschappijen, garandeert een regelmatige opvolging met voldoende oog voor de lokale context.

MEER INFORMATIE

Samenlevingsopbouw Gent vzw
Patrice De Meyer
patrice.de.meyer@samenlevingsopbouw.be
0473 76 36 61

Ondertekenaars & contactpersonen

Samenlevingsopbouw Gent

Ann-Sophie Hofman

- projectcoördinator en woordvoerder -

ann-sophie.hofman@samenlevingsopbouw.be — 0477 79 91 33

Beweging van Mensen met Laag Inkomen en Kinderen vzw

Lieve De Grande

lieve.degrande@gmail.com — 0476 81 83 09

Buurtdiensten Gent—Noord vzw

Joost Van de Winkel

bdgn@buurtdienstengentnoord.be — 09 251 87 70

CAW Gent-Eeklo

Simonne Auman

simonne.auman@cawsgenteeklo.be — 09 265 04 00

Karin Van Maldergem

karinvanmaldergem@cawvisserij.be — 09 223 66 55

Centrum voor basiseducatie vzw – Leerpunt Gent-Meetjesland-Leieland

Mie Swanckaert

mie.swanckaert@cbe11.be — 09 224 24 12

De Sloep vzw

Lieve De Bosscher

lieve@desloep.be — 09 234 38 58

Dienst Straathoekwerk

Tijl Meheus

tijl.meheus@gent.be — 09 268 21 50

Intercultureel Netwerk Gent vzw

Melate Balkan

melate.balkan@ingent.be — 09 224 17 18

vzw JONG

Griet De Wachter

griet.dewachter@vzwjong.be — 09 268 29 61

KRAS vzw

Ria Roosens

krasgent@telenet.be — 0486 73 99 75

vzw SIVI

Hanne-Lies De Coninck

woonproject@vzwsivi.be — 0497 38 15 79

Victoria Deluxe

Liesbeth Maene

liesbethmaene@victoriadeluxe.be — 09 324 80 26

VOEM vzw

Frank De Jonckheere

frank@voem-vzw.be — 0474 55 69 94

VU : Lut Vael, Blaisantvest 70, 9000 Gent.